

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv
Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

30. Postremæ Xauer. ærumnæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

Is Xaverio clam (nec causam reperio) Malacam reuerti statuit, velis noctu aptatis, nautis esse in procinctu iussis, dum sacrum perageret vir sanctus, summo mane aufugit, ac tanta quidem precipitantia velut metueret, ne maris hiatu illo die insula forberetur; neglectis etiam vsque adeo rationibus priuatis, vt nec sustineret quam sibi ex Sinis acciuerat nauim expectare, æquè illo eodem sub vesperum die portui applicuit. Conuersus ad adstantes post rem diuinam Xaverius, lustrare singulos, & cum oculis vestigare, suoque illum nomine designans; Vbinam, inquit, talis? responsum soluisse, ac Malacam versus iam altum tenere. Ad hæc Deo sermonem suggerente, quò sua, inquit, peccata miserum auehunt? quem fugit? quòve expellente? cur nauim è Sinis aduentantem noluit expectare? eccam, intento illam in mare digito demonstrans, sibi quidem Deo obiciente spectabilem, cæteris minime, quamuis longo prospectu oculos in mare contenderent, vt quæ adhuc abesset longius; Malacæ quid velit, miser nimium nouit, mortem ignorat, quæ vix redicem occupatura est. At mortem cuiusmodi? nec vltterius effatus, audientes variis, cogitationibus implebat, cum ecce paucis inde horis nauis quam notauerat digito, apparet. Mercator fugitiuus aliquot ab reditu diebus, cum resarciendæ nauis lignatum isset, à prædonibus, cultris confissus est.

30
Postremæ Xa-
uer. arumaz.

Soli tunc post nauium discessum Xaverio, vna tantum in portu reliqua, quis credat eò vsque necessaria defuisse, vt cogeretur per Antonium à S. Fide mendicare quod sustinendæ vitæ sufficeret? confirmat id tamen testificatio Lusitanorum trium qui aderant, huiusque nonnulli, nautarum accusant barbariam, per quos Præfectus Malacensis vtpote famulos, sanctum quanquam longe absens afflicteret. Quod etsi non pernegem, sed malim etiam referre ad illam Dei clementiam masculam, qua tractat durius, quos amat tenerius, videturque tunc illos abiicere, cum eos penitus animo recondit; exaggerandis videlicet illorum meritis ad gloriæ cumulum, & posteris consulens ad tolerantia documentum. Verum tam ardua, & celebranda fors, non est nisi magnarum mentium, velle abiectos mori, omnisque caduci solatij exsortes, defectos suorum auxilio, exterorum miseratione, cælo, terræque in speciem inuisos. Huiusmodi obitum dispensante annos illius & momenta Deo, sortitus, est Indorū Apostolus, quem ethnicis quoque, Mahumetanis, & Barbaris tota India venerandum, si mors inter illos vbiuis locorū oppressisset quanti ad eū & quam mirabiles futuri erant concursus populorum? at enim huic desertam hanc solitudinem contentionum metam esse voluit Deus; huc illum tam procul euocatum, tam ærumnosus itineribus perductum, nobilitatum splendidis & corroboratum miraculis, in iplo votorum exitu & conspectu, sanctissimi ambitus iam iam fastigia prehendentem; destituisse visus est omni ope, & duris commissum casibus, vni sustinendum patientiæ reliquisse. Qui suam illi, tam liberaliter detulerat operam interpretis; etiam illiberalius subduxit, siue aliquo metu exterritus seu quod quidam

quidam aiunt, suadentibus Lusitanis, fixus nihilo lentiùs in proposito eundi pergebat vir sanctus, cum à nauarcho item nusquam apparente contra pacti fidem desertus est. Nec his quoque tot aduersantibus infractus, generosos conatus in regnum Siani retulit vbi fama inter nautas iactabat, legationem publicè ab Rege ad Imperatorem Sinarum in annum proximum adornari. His ardentem curis ac desideriis, diuina bonitas per legatum alium conuenit, hoc est mortis vicinæ certissimum nuntium quo ab eo in cœlum vocabatur.

Goa quidem abscedens, iam inde præceperat, nunquam se illuc rediturum; familiaribus nonnullis, & Cosmo Annesio nominatim, sciscitantibus, ecquando inuicem reuisuri? in vita nunquam, responderat, sed in cœlo, vel vt serius in valle Iosaphat. In Sanciano præteea Lusitanis sex circum adstantibus; vasa, inquit, ad iter in cœlum, & mortem paremus, annum insequentem pars nostrum maxima non videbit, & vero ex iis quinq; ue illo anno, in quibus ipsemet, obiere. Restabat diem denique, ac horam beati ad cœlos transitus prænosset. Sed neque id illum celauit Deus & Aghiarus nauclerus, fuisse sibi ab eo indicatum iureiurando asseruit. Tam dulcis, & amica parati præmij denuntiatio, omnes eius deinceps cogitationes, ab Sinis in quibus penitus habitabant, in cœlum reuoluit; tempus omne quod morbo præcessit, in eo ponere, deambulare secus mare, erecto in cœlum aspectu & animo, totusque, beatis lacrimis & desideriis incendi, nihil iam nisi de morte, colloqui, de vitæ huius diuturno tædio, de illa nunquam desitura, nullis interpungenda labeculis, Deo æternum potitura, eundemque æternum amatura.

Die Nouembris vigesimo, eoque dominico, sacris operatus, febri corripitur, quodque illic tolerabilius nihil esset, in nosocomium cum ægotis, hoc est in nauim se recipit. Verum longo quotannis quadrimestri, à Nouembri ad Februarium, cum sinum illum infestent aquilones qui fauces portus, & insulam tribus milliariibus distantem interfuit, portumque ipsum eodem impulsu vexare soleant, fluctuatione illa perpetua nauseans vir sanctus, mentem in Deo tranquille, & integrè prohibebatur desigere. Quare postridiè Ludouicum Almeidam præfectum rogauit, vt se in terra deponi mandaret: proiectum in littore conspicatus misericors, & beneuolus Lusitanus Georgius Aluares, ferre non potuit, per aquilonium frigus seuißimum, virum talem tam indignè iacere; transferri iussit in suam mapale non longe à mari, exiguo colli è ramis & palea instructum, cœli quidem iniuriis peruium, sed deteriori commodius: Die insequenti dolor lateris ingrauescens, pleuritidis fecit inditium. Quare ab Aluare rogatus vt venam laxari pateretur, velut in eius foret arbitrio qui sibi tectum præbuerat, mittendo sanguini brachium porrexit, quanquã gnatus chirurgos cuiusmodi posset is locus comodare. Nec suppetebat alius præter nauis chirurgum, in arte nouitium ac rudem, qui venam secuit adeo imperite vt conuulsis nervis animo linqureretur, & exinde cibum omnem horreret, quem sane horrorem lenire non

31

Obitus sui
pranoscit tē-
pus.

32

Supremus
Xau. morbus.